

**«Θεολογικὲς καὶ κοινωνικὲς ἀλλοιώσεις,
εἰς τὸν οἰκογενειακὸν δεσμὸν»**

Σεβ. Μητροπολίτου Ἐδέσσης, Πέλλης καὶ Ἀλμωπίας κ. ΙΩΗΛ

Ὁ ἀπόστολος Παῦλος, Μακαριώτατε Δεσπότα καὶ Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί, στο τέλος τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς θυμάται τοὺς συνεργοὺς τοῦ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ καὶ μάλιστα ἀπὸ τοὺς πρώτους ἀναφέρει τὸν Ἀκύλα καὶ τὴν Πρίσκιλλαν καὶ εἰδικώτερα θυμάται «τὴν κατ' οἶκον αὐτῶν Ἐκκλησίαν», δηλ. τὴν οἰκογένεια τοῦς.

Μνεΐα τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἀκύλα κάνει καὶ στὴν πρὸς Κορινθίους Ἐπιστολῆ . Ἐπίσης στὴν πρὸς Φιλήμονα ἐπιστολῆ κάνει λόγο γιὰ τὴν οἰκογένειά του, δηλ. ὁ χαιρετισμὸς τοῦ Παύλου ἀπευθύνεται στὸν παραλήπτη τῆς ἐπιστολῆς καὶ «καὶ τῇ κατ' οἶκόν σου Ἐκκλησία», ὅπως γράφει. Πάμπολλες φορὲς μέσα στῆ Γραφῆ ὑπὸ τῇ λέξει οἰκία ἢ οἶκος ὑπονοεῖται ἡ οἰκογένεια. Ἄς ἀναφέρουμε μερικὰ δείγματα.

Ὁ Μᾶρκος κάνει λόγο γιὰ τὸν «οἶκον τοῦ ἀρχισυναγώγου», ὁ Ματθαῖος κάνει λόγο γιὰ τῇ λυχνία που λάμπει «πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ». Γίνεται λόγος γιὰ τὴν οἰκία τοῦ Πέτρου, ὅπου ἔγινε τὸ θαῦμα τῆς θεραπείας τῆς πενθερᾶς τοῦ. Ὁ Λουκᾶς κάνει λόγο γιὰ τὸ ἔργο τῶν Ἀποστόλων καὶ πὼς πρέπει νὰ μπαίνουν στα σπίτια τῶν ἀνθρώπων, δηλ. στις οἰκογένειες τους• «καὶ εἰς ἣν ἂν οἰκίαν εἰσέλθητε, ἐκεῖ μενεῖτε καὶ ἐκεῖθεν ἐξέρχεσθε».

Γίνεται λόγος γιὰ τὴν οἰκία «Μαρίας τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου», γιὰ τὴν οἰκία Ἰάσωνος, τὴν οἰκία Στεφανᾶ καὶ πολλὰ ὅμοια χωρία. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ περιπτωσι τῆς βαπτίσεως ὅλης τῆς οἰκογενείας τοῦ δεσμοφύλακος στους Φιλίππους ὑπὸ τοῦ Παύλου• «ἐβαπτίσθη αὐτὸς καὶ οἱ αὐτοῦ πάντες παραχρῆμα» καὶ μάλιστα ἔκανε καὶ τραπέζι στὸν Παῦλο καὶ «ἠγαλλιάσατο πανοικεῖ πεπιστευκῶς τῷ Θεῷ». Τὰ ἴδια ἰσχύουν καὶ γιὰ τῇ Λυδία τῇ Φιλιππησία που βαπτίσθηκε αὐτῇ καὶ «ὁ οἶκος αὐτῆς». Ὁ ἀπόστολος Παῦλος ἀπολογούμενος στους Κορινθίους λέγει πὼς βάπτισε «καὶ τὸν Στεφανᾶ οἶκον». Χαρακτηριστικὲς εἶναι οἱ οἰκογένειες καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη, Ἀβραὰμ καὶ Σάρρας, Ἰσαὰκ καὶ Ῥεβέκκας καὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν. Ἐπίσης, ἀναφέρουμε καὶ τὴν οἰκογένεια τοῦ τιμίου Προδρόμου που εἶχε γονεῖς τὸν Ζαχαρίαν καὶ τὴν Ἐλισάβετ.

Οἱ θεόπνευστοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες νὰ τι λέγουν γιὰ τὴν κατ' οἶκον Ἐκκλησία. Ὁ Θεοδώρητος ἐρμηνεύοντας τις ἐπιστολὲς τοῦ Παύλου

θα πει πως για να χαρακτηριστεί μία οικογένεια κατ' οίκον Ἐκκλησία φαίνεται πως τὰ μέλη τοὺς εἶχαν ὅλα διδαχθεῖ τὴν εὐσέβεια.

Ὁ Ἀκύλας καὶ ἡ Πρίσκιλλα ἦσαν καλοὶ παιδαγωγοί. «Δηλοὶ δὲ ὁ λόγος τὴν τῆς εὐσεβείας ὑπερβολὴν. Πάντως γὰρ, ὡς εἰκός, τοὺς οἰκείους τὴν ἄκραν ἐδίδαξαν ἀρετὴν, καὶ τὰς θείας λειτουργίας ἐνδὸν ἐπετέλουν προθύμως. Τούτων μέμνηται καὶ ὁ θεῖος Λουκᾶς, καὶ διδάσκει πως τὸν Απόλλω πρὸς τὴν ἀλήθειαν ἐποδηγέτησαν».

Φαίνεται πως ἐκτὸς ἀπὸ τὴν διαπαιδαγώγηση τῆς οικογενείας γινόντουσαν καὶ λατρευτικὲς συνάξεις στὴν οἰκία τοῦ, ἀφοῦ τὸ πολιτικὸ καθεστῶς ἦταν ἀντιθετὸ μὲ τις ἐκκλησιαστικὲς κοινότητες.

Ἐπίσης ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ αὐτὸς στὴν ἐρμηνεία τῆς πρὸς Ῥωμαίους ἐπιστολῆς γράφει γιὰ τὴν κατ' οἶκον Ἐκκλησία. «Οὕτω γὰρ ἦν εὐδόκιμος (δηλ. ὁ Ἀκύλας), ὡς καὶ τὴν οἰκίαν ἐκκλησίαν ποιῆσαι, διὰ τε τοὺς πάντας ποιῆσαι πιστοὺς, καὶ διὰ τοῦ τοῖς ξένοις αὐτὴν ἀνοίξει πᾶσιν. Οὐδὲ γὰρ ἀπλῶς εἴωθεν οἰκίας ἐκκλησίας καλεῖν, εἰ μὴ πολλὴ ἡ εὐλάβεια καὶ πολὺς ὁ τοῦ Θεοῦ φόβος ἐρρίζωμένος ἐν αὐτοῖς εἶη (Στο σημεῖο αὐτὸ ἀναφέρει τὰ παραδείγματα Ἀκύλα καὶ Πρισκίλλης καὶ Φιλήμονος καὶ Ἀφφίας καὶ συνεχίζει...). Ἴδου οὖν καὶ οὗτοι ἐν γάμῳ ἦσαν καὶ σφοδρὰ ἔλαμψαν...». Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ λεπτομέρειά πως ἀνοῖξαν τὴν οἰκίαν τοὺς γιὰ να φιλοξενηθοῦν ξένοι.

Ἐντυπωσιακὴ εἶναι καὶ ἡ ἐρμηνεία τοῦ ἁγίου Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου γιὰ τὴν κατ' οἶκον Ἐκκλησία τοῦ Ἀκύλα καὶ τῆς Πρισκίλλας • «τόσον ἦταν ἐνάρετοι τὸ εὐλογημένον ἀνδρόγυνον τοῦτο, ἡ Πρίσκιλλα, λέγω καὶ ὁ Ἀκύλας, ὥστε ὁποῦ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τοῦ ὀσπητίου τῶν, τοὺς ἔκαμαν Χριστιανούς • ὅθεν καὶ Ἐκκλησία αὐτοὺς ὅλους ὀνομάζει ἔδω ὁ Παῦλος • ... Ἄς ἀκούσουν οἱ ὑπανδροὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ὅτι ἐὰν θέλουν, δὲν ἐμποδίζονται ἀπὸ τὸν γάμον εἰς τὸ να κάμουν τὴν ἀρετὴν • διατὶ καὶ οἱ προειρημένοι οὗτοι, ὑποκάτω εἰς γάμον εὐρισκόμενοι, καὶ σκηνοποιοὶ ὄντες, ἦτοι τεχνῖται τῶν τέντων καὶ τζαδιῶν, ἔλαμψαν ὑπὲρ τὸν ἥλιον εἰς τὴν ἀρετὴν».

Τὰ ἴδια λέγει καὶ ὁ ἅγιος Θεοφυλακτός, τὴν ἐρμηνεία τοῦ ὁποίου υἰοθέτησε καὶ ὁ προειρημένος ἅγιος Νικοδημος • «ἐνθα γὰρ εὐλάβεια πολλὴ καὶ ἀρετὴ, Ἐκκλησία ὁ οἶκος ἐκεῖνος».

Τὰ αὐτὰ πρὸςβεύει καὶ ὁ Οἰκουμενιός • «ὅτι πανοικί ἦσαν πιστοί, ὡς τὸν οἶκον λοιπὸν Ἐκκλησίαν εἶναι».

Ἐδω θὰ θέλαμε να ἀναφέρουμε ὠρισμένες γνῶμες τοῦ Χρυστοστόμου σχετικὲς μὲ τὴν οικογένεια.

«Ἐκκλησίαν ποιήσον σου τὴν οἰκίαν. Καὶ γὰρ ὑπεύθυνος εἶ καὶ τῆς τῶν παίδων καὶ τῆς τῶν οἰκετῶν σωτηρίας».

«Τότε αἱ οἰκίαι Ἐκκλησία ἦσαν, νῦν δὲ ἡ Ἐκκλησία οἰκία γέγονε».

Ἄς ἀναφέρουμε καὶ ἓνα τεμάχιο ἀπὸ τὴν ἐρμηνεία εἰς τὸν Γ' ψαλμὸ τοῦ ἁγίου Χρυσοστόμου που δείχνει καὶ τὴν παθογένεια τῆς οἰκογενείας. «Πολλοὶ καὶ ὡς τῆς σήμερον πόλεμον ἐν τοῖς οἴκοις ἔχουσι, καὶ ὁ μὲν ὑπὸ γυναικὸς πολεμεῖται, ὁ δὲ ὑπὸ τέκνου πολιορκεῖται, ἄλλος ὑπὸ ἀδελφοῦ καὶ ἕτερος ὑπὸ οἰκέτου ... καὶ οὐδεὶς ἑαυτὸν λογοθετεῖ ἐννοῶν, ὅτι εἰ μὴ ἁμαρτίας ἔσπειρεν, οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἀνέβησαν. Ὅτι γὰρ ἁμαρτιῶν εἰσι καρποὶ τὰ οἰκεῖα κακὰ ... μάρτυς ἡ θεία Γραφή, ἧς οὐδὲν ἰσχυρότερον. Πολεμεῖ σὲ ἡ γυνή, εἰσελθόντι ὡς θηρίον ἀπαντᾷ, τὴν γλῶσσαν ὡς μάχαιραν ἀκονά; Λυπηρὸν μὲν τὸ πρᾶγμα ὅτι ἡ βοηθὸς ἀντίπαλος γέγονεν, ὅμως ἑαυτὸν ἐρεῦνησον, μήπως ἐν νεότητι εἰς γυναικὰ ἐνεωτέρισας καὶ τὸ εἰς γυναικὰ τραῦμα διὰ γυναικὸς θεραπεύεται καὶ τὴν ἀλλοτρίαν σηπεδόνα ἢ ἰδία χειρουργεῖ. Κὰν ἀγνοεῖ ἡ τέμνουσα, ἀλλ' οἶδεν ὁ ἰατρὸς Θεός. Αὐτὸς γὰρ αὐτὴ κατὰ σου ὡς σιδήρῳ ἐχρήσατο ... Ὁ Θεὸς ὡς ἰατρὸς οἶδε τὸ συμφέρον».

Ἐδῶ βλέπουμε τὴν πνευματικὴ ἀλλοίωση τῆς Οἰκογενείας ἀπὸ τὶς κακὲς συμπεριφορὲς τῶν μελῶν τῆς.

Ἐπίσης ἀξιοσημεῖωτο εἶναι πῶς ἐλάμβαναν τὸ βάπτισμα ὀλοκληρὲς οἰκογένειες. Ὁ ἅγιος Νεκτᾶριος, ἓνας σύγχρονος Πατέρας τῆς Ἐκκλησίας μας, σημειώνει τὰ ἀκόλουθα • «Ἐν ταῖς Πράξεσι τῶν Ἀποστόλων ἀναγινώσκομεν ὅτι μετὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου οἱ "ἀποδεξάμενοι τὸν λόγον αὐτοῦ ἐβαπτίσθησαν καὶ προσετέθησαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ψυχὰι ὡσεὶ τρισχίλιαι".

Ἐκ τοῦ χωρίου τούτου δηλοῦται ὅτι ἐβαπτίσθησαν ψυχὰι τρισχίλιαι ἄνευ διακρίσεως ἡλικίας • ἀδύνατον νὰ δεχθῶμεν ὅτι οἱ βαπτισθέντες γονεῖς ἀφήκαν ἀβάπτιστα τὰ ἑαυτῶν τέκνα. Καὶ ἐν Κεφ. 10 ἀναφέρεται ὅτι ὁ Πέτρος ἐβάπτισε τὸν οἶκον Κορνηλίου τοῦ ἑκατοντάρχου. Βεβαίως ὁ Ἀπόστολος δὲν ἐξήρесе τοῦ βαπτίσματος τοὺς ἐν ἡλικίᾳ παῖδας ἢ νήπια. Ἐπίσης ἐν Πράξεσι Κεφ. 16, 14-15 φέρεται ὅτι ὁ Παῦλος ἐβάπτισεν ἐν Θυατείροις τὴν πορφυροπώλιδα Λυδίαν καὶ τὸν οἶκον αὐτῆς, ἔνθα ἀποκλείεται ἢ ὑπόθεσις ὅτι κατέλιπεν ἀβάπτιστα τὰ ἀνήλικα αὐτῆς τέκνα.

Οἱ Ἀπόστολοι μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς Λυδίας συνελήφθησαν καὶ ἐφυλακίσθησαν, ἐν δὲ τῇ φυλακῇ ἐπεστράφη εἰς τὴν πίστιν ὁ δεσμοφύλαξ, ὅστις ἐν ὥρᾳ νυκτὸς ἐβαπτίσθη "καὶ οἱ αὐτοῦ ἅπαντες παραχρῆμα". Ἐξ ὧν δηλοῦται ὅτι ἅπας ὁ οἶκος ἐβαπτίσθη καὶ οὐδεὶς

ὕπελείφθη ἐκ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἀβάπτιστος... Ἐν τῇ Ἀ' Κορινθ. 1, 16 ὁ ἀπόστολος Παῦλος γράφει ὅτι ἐβάπτισε πάντα τὸν τοῦ Στεφανά οἶκον. Ἐν τῇ ἐννοίᾳ τοῦ οἴκου περιέχεται ἅπασα ἡ οἰκογένεια ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου».

Ὁ Θεοδώρητος Κύρου σχολιάζοντας τὸ γεγονός ὅτι ἡ οἰκία Στεφανά καὶ Φουρτουνάτου δέχθηκαν τὸ βάπτισμα σχολιάζει• «Δύο τέθεικεν ἐπαίνους, καὶ ὅτι πρῶτοι τὸ σωτήριον ἐδέξαντο κήρυγμα, καὶ ὅτι τὴν οἰκίαν τοῖς ἀγίοις ἀναπετάσαντες πᾶσαν αὐτοῖς θεραπείαν προσφέρουσιν». Ἐκαναν ὅλη τὴν οἰκίαν τοὺς χριστιανική.

Οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας πολὺ τονίζουν πῶς μέσα στην οἰκογένεια πρέπει νὰ κυριαρχεῖ ὁ Θεός. Ἡ ἀγάπη τῶν συζυγῶν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὰ παιδιὰ ὀφείλει νὰ εἶναι κατώτερες ἀπὸ τὴν ἀγάπη πρὸς τὸ Θεό.

Ἄς δοῦμέ τι λέγει ὁ Ἱερὸς Χρυσόστομος.

«Τώρα ὅμως ἐπειδὴ εἴμαστε αἰσχροὶ καὶ ἔχουμε ξεπέσει παρὰ πολὺ, καὶ οἱ ἄνδρες ἀγαπάμε τις γυναῖκες περισσότερο ἀπὸ τὸν Θεό, καὶ οἱ γυναῖκες προτιμάμε τοὺς ἄνδρες πιο πολὺ ἀπὸ τὸν Θεό, ἐξ αἰτίας αὐτοῦ καὶ χωρὶς νὰ θέλωμε μας τραβᾶ νὰ τὸν ἐπιθυμήσωμεν περισσότερο. Μὴ ἀγαπᾶς τὸν ἄνδρα σου περισσότερο ἀπὸ τὸν Θεό καὶ δὲν θὰ αἰσθανθῆς ποτε τῇ χηρείᾳ, καλύτερα ὅμως καὶ ἂν συμβῆ, δὲν θὰ τὴν ἀντιληφθῆς. Γιατί; Διότι ἔχεις προστάτη τὸν ἀθάνατό που ἀγαπᾶ πιο πολὺ». Παρακάτω μὲ πολὺ ἔντονο τρόπο προσπαθεῖ τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας νὰ τὰ στρέψει νὰ ἀγαποῦν τὸ Θεό.

Τὸ θεμέλιο τῆς κοινωνικῆς ζωῆς εἶναι ἡ οἰκογένεια. «Τοῦτο πάντων ἡμῶν συγκροτεῖ τὴν ζωὴν, τὸ ὁμονοεῖν γυναῖκα πρὸς ἄνδρα. Τοῦτο συνέχει τὸν κόσμον ἅπαντα. Καθάπερ γὰρ τοῦ θεμελίου σαλευθέντος, πᾶσα ἡ οἰκοδομὴ καταφέρεται, οὕτω καὶ γάμων στασιαζόντων, ἅπας ὁ βίος ἡμῶν ἀνατρέπεται. Ὅρα γὰρ• ὁ κόσμος ἐκ τῶν πόλεων συνέστηκε, αἱ πόλεις ἐκ τῶν οἰκιῶν, αἱ οἰκίαι ἐξ ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν. Ἄν τοίνυν ἐπεισέλθῃ πόλεμος μεταξὺ τῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν γυναικῶν, εἰς τὰς οἰκίας εἰσῆλθεν ὁ πόλεμος. Τούτων δὲ ταραττομένων, καὶ αἱ πόλεις ἀνάστατοι γίνονται. Πόλεων δὲ στασιαζουσῶν καὶ τὴν οἰκουμένην πᾶσα ἀνάγκη ταραχῆς ἐμπεπλησθαι, καὶ πολέμου καὶ μάχης».

Ἄς δοῦμε καὶ ἄλλες ἀπόψεις καὶ κρίσεις γιὰ τὸ θεσμὸ τῆς οἰκογενείας.

Ὁ θεολόγος Γεωργίος Μαυρομάτης σημειώνει χαρακτηριστικὰ• «Ἡ οἰκογένεια εἶναι πορεία τοῦ ζευγαρίου καὶ τῶν παιδιῶν τοὺς -ὄλων μαζὶ πρὸς τὸ Θεὸ μαζὶ μὲ τὸ Χριστό. Ὁ Χριστὸς κρατᾶ τὴν ἐνότητα τῶν μελῶν τῆς μεταξὺ τοὺς καὶ τὴν ἐνότητα τοὺς μὲ τὸ Θεό. Ἔτσι ἡ οἰκογένεια παίρνει διαστάσεις καὶ πορεύεται πρὸς τὴν αἰωνιότητα. Ἐχοντας αὐτὴ

τὴν πορεία, ἀντιμετωπίζει τὴν ἐπίγεια ζωὴ σὰν προσκαιρη, γιατί ἔχει τὸ πολίτευμα τῆς στον οὐρανὸ .

Τὰ μέλη τῆς εἶναι πολίτες τοῦ οὐρανοῦ. Κάθε οἰκογένεια εἶναι ἀληθινὰ ἓνα βασίλειο, μία μικρὴ ἐκκλησία καὶ ἐπομένως ἓνα μυστήριον τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ καὶ ἓνας δρόμος πρὸς αὐτήν. Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν ὀνομάζει «κατ' οἶκον Ἐκκλησίαν». Καὶ φυσικὰ ἡ «κατ' οἶκον» ἐκκλησία μὲ κανέναν τρόπο δεν μπορεῖ να ὑπάρχει ὡς ὄντοτητα ἀνεξάρτητη ἀπὸ τὴν Ἐνοριακὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ πρέπει να ὑπάρχει σὰν ὀλοκληρωμένο τμήμα καὶ συνέχεια τῆς Ἐνορίας.

Ὅταν ὁ ἄνδρας ἀποφασίσει να χωρίσει τὴν κατ' οἶκον ἐκκλησίαν τοῦ ἀπὸ τὴν Ἐνοριακὴ Ἐκκλησία καὶ να γίνει αὐτοκέφαλος (κυβερνήτης τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ) ἤδη χωρίζει τὸν ἑαυτὸ τοῦ καὶ τὴν οἰκογένειά του ἀπὸ ὀλοκλήρη τὴν Ἐκκλησία. Τὸ σπῖτι τοῦ δεν μπορεῖ πιά να θεωρεῖται ὡς «κατ' οἶκον ἐκκλησία» καὶ χάνει τὴ μεταδοσὴ τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ που τῆς μεταδίδονταν προηγουμένως.

Ἡ οἰκογένειά που εἶναι φυσικὸ καὶ ἐπιθυμητὸ ἀποτέλεσμα κάθε πνευματικῆς συναντήσεως τοῦ ἄνδρα καὶ τῆς γυναίκας γίνεται μία «ἐκκλησία μικρά», ὅπως λέγει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, μία καθημερινὴ βίωση τῆς ζωῆς μὲ τὴν ὀποία ζεὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἀποτελεῖ ἀποκαλύψη καὶ μετοχὴ τῆς ζωῆς μὲ τὴν ὀποία ζεὶ ὁ «ἓνας ἀλλὰ σὲ τρεῖς ὑποστάσεις Θεός» [...] Ἐνας Γάμος, μία οἰκογένεια, που καθημερινὰ δὲ σταυρώνει τὴν ἐγωπάθειά του καὶ τὴν ἀπάθειά του, που δεν ἀποθνήσκει «ἐν ἑαυτῶ», ὡστε να ἀτενίσει πέρα ἀπὸ τὸν ἑαυτὸ τοῦ, δεν εἶναι Χριστιανικὸς γάμος καὶ οἰκογένεια.

Τὸ πραγματικὸ ἁμάρτημα τοῦ Γάμου σήμερα δεν εἶναι μόνον ἡ μοιχεία ἢ ἡ ἀσυμφωνία ἢ ἡ βαναυσότητα τοῦ ἑνὸς καὶ τοῦ ἄλλου. Εἶναι πως κάνουμε εἶδωλο τὴν οἰκογένεια καὶ δὲ θέλουμε να καταλάβουμε πως ὁ Γάμος πορεύεται πρὸς τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ δίνοντας μαρτυρία γι' αὐτὴν στην πορεία τῆς.

Αὐτὸ ἐκφράζεται μὲ τὸ αἶσθημά πως κανεὶς θὰ ἔκαμνε «τὸ πᾶν» για τὴν οἰκογένειά του, ἄκομα καὶ κλεψιὰ καὶ φόνο. Στην περιπτωσὴ αὐτὴ ἡ οἰκογένεια ἔχει πάψει να ὑπάρχει για τὴ δόξα τοῦ Θεοῦ.

Ἐχει πάψει να εἶναι μία μυστηριακὴ εἴσοδος στην παρουσία τοῦ. Αὐτὸ που διαλύει τόσο εὐκόλα τὴ συγχρόνη οἰκογένεια καὶ κάνει τὸ διαζύγιο σχεδὸν φυσικὴ σκιά τῆς οἰκογενείας, δεν εἶναι ἡ ἔλλειψη σεβασμοῦ για τὴν οἰκογένεια, ἀλλὰ ἡ εἰδωλοποίησὴ τῆς οἰκογενείας.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ ταύτιση τοῦ Γάμου μὲ τὴν εὐτυχία καὶ ἡ ἀρνήση νὰ ἀποδεχθοῦμε τὸν Σταυρὸ μέσα στον γάμο». Ἐντύπωση προκαλεῖ ἡ παρατηρήση πὼς ὅταν ξεκοπεῖ ἡ οἰκογένεια ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, εἰδωλοποιεῖται καὶ ἀλλοιώνεται ὁ σκοπὸς τοῦ γάμου.

Σὲ κάποιο συνέδριο γιὰ τὸ ἱερὸ Μυστήριον τοῦ γάμου στῆ Δραῖμα ὁ τότε Ἐπίσκοπος τῆς Διονύσιος σὲ μία εἰσηγήσή του γράφει• «... ὁ ὅρος «κατ' οἶκον ἔκκλησία» μπορεῖ νὰ εἶναι καὶ δηλωτικὸς τοῦ ἱεροῦ χαρακτηρᾶ που ἔχει ἡ οἰκογένειά , που μπορεῖ νὰ ἀποβεῖ καὶ μικρογραφία τῆς Ἐκκλησίας, μέσα στην ὁποῖα θὰ καταρτίζονται τὰ μέλη τῆς, γιὰ νὰ ἀναδειχθοῦν ζωντανὰ μέλη τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Μὲ τὴν ἔννοια αὐτὴ καὶ ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος ἀναφέρει πὼς «ἡ οἰκία γὰρ Ἐκκλησία ἐστὶ μικρά». Καὶ εἶναι «μικρὰ Ἐκκλησία» ἡ οἰκογένεια, ὄχι μόνον γιὰτὶ θεωρεῖται βασικὸς πυρῆνας τῆς κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ἀποτελεῖ μυστηριακὴ «λειτουργικὴ ἀρχὴ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν πραγμάτωση τοῦ σωτηριολογικοῦ καὶ ἀγιαστικοῦ τῆς ἔργου στην ἀνθρωπίνη κοινωνία».

Ὁ καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς Ὁσίου Γρηγορίου, ὁ π. Γεωργίος γράφει πὼς «μετὰ ἀπὸ συνειδητὴν μετοχὴν εἰς τὸ μυστήριον ἰδρύεται ἐν νέον «σπίτι», μία μικρὰ Ἐκκλησία, ἐν μικρὸν βασιλεῖον τοῦ Τριαδικοῦ Θεοῦ. Εἶναι χαρακτηριστικὸν ὅτι τὸ μυστήριον ἀρχίζει ὅπως τὰ ἄλλα μυστήρια μὲ τὴν εὐλογίαν τῆς Ἁγίας Τριάδος• «εὐλογημένη ἡ Βασιλεῖα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος...».

Ὅ,τι ἐνώνει τοὺς συζυγοὺς δεν εἶναι μόνον ἡ φυσικὴ ἔλξη τῶν δύο φύλων, ἡ κοινωνικὴ σκοπιμότης κ.λπ., ἀλλὰ πρῶτιστα ὅλων ὁ Χριστός, διότι ἀμφότεροι θέλουν νὰ κανοῦν τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ καὶ ὄχι τὸ ἰδικὸν τῶν θέλημα. Μὲ τὴν ἴδρυσιν τῆς Χριστιανικῆς οἰκογένειας ἰδρύεται ἐν μικρὸν βασιλεῖον τοῦ Θεοῦ, καταλήγει ὁ π. Γεωργίος.».

Ἐνδιαφέρουσες εἶναι οἱ ἀπόψεις τοῦ Γεωργίου Μαντζαρίδου γιὰ τὴν οἰκογένεια. «Ἡ οἰκογένεια ἀποτελεῖ τῆ βασικώτερη κοινωνικὴ ομάδα. Ὅπως κάθε κοινωνικὴ ομάδα, ἔτσι καὶ αὐτὴ δεν εἶναι ἓνα ἀπλὸ ἄθροισμα ἀτόμων, ἀλλὰ ἐνότητα καὶ ὑπερβαίνει τὰ ἐπὶ μέρους ἄτομα τῆς.

Ἡ ἀποψη ὅμως ὅτι ἡ διατηρήση τῆς οἰκογενείας ὀφείλεται στῆ λειτουργικότητα τῆς ὡς οἰκονομικῆς μονάδας ἀποδείχθηκε ἀπὸ τὰ πράγματα λαθεμένη, γιὰτὶ δεν ἔπαυσε νὰ διατηρεῖται καὶ χωρὶς τὴν ιδιότητα αὐτὴ. Οἱ κοινωνικὲς μεταβολὲς ἔχουν ἐπιπτώσεις στῆ μορφή τῆς οἰκογενείας, ὅπως ἄλλωστε καὶ στῆ μορφή τοῦ γάμου.

Οί επιπτώσεις μάλιστα αυτές είναι ασθενέστερες στην οικογένεια και έντονότερες στο γάμο. Η οικογένεια, δηλαδή, παρὰ τῆ σοβαρῆ κρίση που διέρχεται στην ἐποχῆ μας, παρουσιάζεται σταθερότερη καὶ διαχρονικὰ ἀνθεκτικώτερη ἀπὸ τὸ γάμο ἀπέναντι στις κοινωνικὲς ἀλλαγές».

Στην ἴδια μελέτη ἐπίσης γράφει• «Εἰδικώτερα ἡ οικογένεια δὲ νοεῖται ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν κοινωνία μὲ τὸ Χριστὸ καὶ τὴν Ἐκκλησία. Ἄλλωστε καὶ τὸ μυστήριό τοῦ γάμου ἀναφέρεται «εἰς Χριστὸν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν». Στὴν προοπτικὴ αὐτὴν ἡ οικογένεια βρίσκει τὴν καταξίωση τῆς καὶ γίνεται κοιτίδα γιὰ τὴν ὀλοκληρώση καὶ τελείωση τῶν μελῶν τῆς, ἐνῶ ἔξω ἀπὸ αὐτὴν κινδυνεύει νὰ μεταβληθεῖ σὲ ἐστία ἀναπτύξεως ὁμαδικοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ ιδιοτέλειας.

Τέλος μέσα στὴν ἴδια προοπτικὴ πραγματοποιεῖται ἡ ἐνότητα τῆς χριστιανικῆς οικογένειας καὶ ἡ ἱεράρχηση τῶν μελῶν τῆς. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, «εἰ τις θέλει πρῶτος εἶναι, ἔσται πάντων ἔσχατος καὶ πάντων διάκονος», δὲν ἰσχύει μόνο γιὰ τὴν Ἐκκλησία, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν Οἰκογένεια».

ΟΙ ΘΕΟΛΟΓΙΚΕΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΕΣ ΑΛΛΟΙΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Ἄς ἔλθουμε τώρα νὰ δοῦμε, ἐὰν στὸν καιρὸ μας ἔχει ἀλλοιωθεῖ ὁ θεσμὸς τῆς οἰκογενείας. Θεμέλιο τῆς οἰκογενείας εἶναι ὁ ἐκκλησιαστικὸς γάμος, πὸν εἶναι μυστήριό, γιὰτὶ οἱ σύζυγοι μπαίνουν μέσα στὴν κοινότητα τῆς Ἐκκλησίας.

Τὰ μυστήρια ἐξυψώνουν τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸν μεταβάλλουν καὶ τὸν ἀλλοιώνουν πνευματικά. Τὸν ἐξυψώνουν ἀπὸ τὸ γεῶδες στὸν οὐρανό. Ἡ ἔννομος συζυγία ἔχει τὴν ἀναφορὰ τῆς στις σχέσεις Χριστοῦ καὶ Ἐκκλησίας. «Τὸ μυστήριον τοῦτο μέγα ἐστίν, ἐγὼ δὲ λέγω εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν», ἐπιβεβαιώνει ὁ ἀπ. Παῦλος. Στὸ γάμο τὸ κέντρο τῶν παρευρισκομένων εἶναι τὰ πρόσωπά που νυμφεύονται.

Ὁ Χριστὸς ὅμως μὲ τὴν παρουσία τοῦ στο Γάμο τῆς Κανᾶ, μετέθεσε τὸ κέντρο στὸ προσωπὸ τοῦ. Ἐὰν αὐτὸ τὸ ἐπεκτείνουμε λίγο ἀναγωγικά, θὰ λέγαμὲ πως στὸ γάμο νυμφεύονται μὲν ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα, ἀλλὰ ἐκεῖνός που παρίσταται ἀόρατα καὶ δινεῖ τὴν εὐλογία τοῦ καὶ πραγματοποιεῖ τὸ μυστήριό εἶναι ὁ Κυριος• ἐνώνονται στὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ.

Πολὺ χαρακτηριστικὰ τὸ τονίζει ἡ πρώτη εὐχὴ τοῦ γάμου, στὴν ὁποία παρακαλοῦμε ὅπως πῆγε στὴν Κανᾶ νὰ ἔλθει καὶ τὴν ὥρα αὐτή, «τῆ

ἀοράτω αὐτοῦ ἐπιστάσια» καὶ νὰ παρασχει στους νεονύμφους ζωὴ εἰρηνικὴ, μακροημέρευση, τὴν μεταξὺ τοὺς ἀγάπη κ.λπ.

Ὁ Κύριλλος Ἀλεξανδρείας θὰ παρατηρήσει πως ἡ παρουσία τοῦ Χριστοῦ στο γάμο σκοπὸ εἶχε νὰ ἀνασκευάσει τὴν κατάρα τῆς Εὐας, πού ἦταν καταδικασμένη νὰ κυφορεῖ καὶ νὰ γεννᾷ τὰ παιδιὰ τῆς μέσα στῆ λύπη. «Τετίμηκε τῇ παρουσία τὸν γάμον, ἡ πάντων εὐθυμία καὶ χαρὰ, ἵνα τῆς τεκνογονίας τὴν ἀρχαίαν ἐξελάση κατήφειαν».

Οἱ σκοποὶ τοῦ γάμου εἶναι ἡ τελείωση τῶν συζυγῶν, ἡ ἀποκτήση τέκνων, ἡ κοινὴ διαχειρίση τῶν ἀγαθῶν, ἡ διαιώνιση τοῦ ἀνθρωπίνου εἴδους, ἡ ἀντιμετώπιση τῶν σαρκικῶν παθῶν, κ.α. Ἡ γυναῖκα δεν εἶναι μόνον «ἐπ' ἀρότω παίδων», ἀλλὰ νὰ εἶναι βοηθὸς καὶ σύντροφος τοῦ ἀνδρός.

Ἡ συμβίωση τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυνακὸς μέσα στο μυστήριον τοῦ γάμου θεωρεῖται ἀπὸ τοὺς Πατέρες νομίμη μίξις, ἐνῶ ἡ ἐλεύθερη συμβίωση λαθραῖα καὶ μοιχικὴ. Ὅταν πέσαμε στὴν ἁμαρτία, ἡ προσπάθεια τοῦ ἀνθρώπου νὰ φθάσει στῆ θέωση διακόπηκε ἐξ αἰτίας τῆς πτώσεώς του. Ἄρχισε νὰ κάνει καταχρήση τῶν φυσικῶν τοῦ δυνάμεων, ὑπηρέτησε τὶς ἄλογες κινήσεις πού τὸν ἔσπρωχναν στὶς ἡδονές, προκειμένου νὰ ἀποφεύγει τὶς ὀδύνες. Ἡ προσπάθειά του ἦταν ἡ ἡδονὴ καὶ ἡ ἀποστροφή τοῦ ἡ ὀδύνη. Μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ μπῆκε στῆ φύση τοῦ ἀνθρώπου ἡ ἁμαρτία, ἡ φθορὰ καὶ ὁ θάνατος. Ὁ γάμος εἶναι θεραπεία γιὰ τὴν ἀσθένεια τῆς φύσεως.

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ καταλαβαίνουμε πως ὁ γάμος δεν ἔχει σκοπὸ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν ἐνστίκτων, οὔτε εἶναι ἐμπορικὴ συναλλαγὴ, οὔτε κοινωνικὴ προβολή, οὔτε καταδουλώση τοῦ ἐνὸς ἐκ τῶν δύο συζυγῶν, ἀλλὰ σταθερὸ ὑποβαθρὸ τῆς οἰκογενείας, μυστήριον βασικώτατον τῆς πίστεως μας, ἐχέγγυον μιᾶς εἰρηνικῆς συμβιώσεως, κοινωνία προσώπων, δρόμος ἀσφαλῆς γιὰ τὴ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ὁδὸς πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πορνείας, σωφροσύνης ὑποθεση, φυτώριον καλῶν τέκνων, μικρὴ Ἐκκλησία.

1. Ἄς ἔλθουμε νὰ δοῦμε τὶς θεολογικὲς καὶ κοινωνικὲς ἀλλοιώσεις τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας. Παλαιότερα τὸ νὰ συζεῖ ὁ ἄνδρας μὲ μιὰ γυναῖκα ἐθεωρεῖτο λίαν ἐπιλήψιμον καὶ κατακριτέον.

Ἡ ἐλεύθερη συμβίωση δεν ἦταν ἀρεστὴ στον πολὺ κόσμον. Τοὺς θεωροῦσαν παραβάτες τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ καὶ μάλιστα τοὺς χαρακτηρίζαν ἄσχημα μὲ τὶς λέξεις, αὐτοὶ εἶναι «σπιτωμένοι», δηλ. ζουν παράνομα σὲ ἓνα σπίτι. Σήμερα εἶναι συνηθισμένο φαινόμενο. Πρὶν ἀπὸ

τὴν ἐπισημὴ συμβίωσιν ποὺ πραγματοποιεῖται μὲ θρησκευτικὸ ἢ πολιτικὸ γάμο ὑπάρχει μίᾳ μακρᾷ συμβίωσιν.

Ὑπάρχουν ἐκ μέρους τῶν συμβιούντων ἐλεύθερα παρὰ πολλὰς δικαιολογίας. Π.χ. δικαιολογούν αὐτὴν τῇ συμβίωσιν μὲ τὰ ἐπιχειρήματα • «πρέπει νὰ δοῦμε ἐὰν ταιριάζουμε», «πρέπει νὰ διαπιστώσουμε ἐὰν ἔχουμε σεξουαλικὴ ἄρμονία», «πρέπει νὰ ἔχουμε οἰκονομικὴ ἄνεση γιὰ νὰ τὰ βγάζουμε πέρα», «εἴμαστε ὑπάλληλοι, καθηγητές, ἔχουμε δουλειὰς διαφορετικὰς καὶ ζοῦμε ὁ ἓνας σὲ ἓνα τόπο καὶ ὁ ἄλλος σὲ ἄλλο. Νὰ ἔλθουμε κοντὰ καὶ μετὰ θὰ κάνουμε καὶ ἐπίσημα οἰκογένεια», «δεν ξερούμε ἐὰν μπορούμε νὰ κάνουμε παιδιὰ», «εἴμαστε ἀκόμη νέοι καὶ πρέπει νὰ χαροῦμε τῇ ζωῇ μας», «κοντὰ στους δικούς μας δὲ γίνεται σωστὴ οἰκογένεια», «νὰ ἀποκτήσουμε περιουσία γιὰ νὰ μὴν εἴμαστε βάρος στους δικούς μας» καὶ πολλὰ ἄλλα. Ἔτσι βλέπουμε νὰ συζοῦν πολὺν καιρὸ, ἴσως καὶ χρόνια.

Ἔχει παρατηρηθεῖ νὰ ἐμφανίζονται καὶ δημόσια καὶ μάλιστα νὰ χαρακτηρίζονται ὡς σύντροφοι. Ἀκόμη καὶ στα μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως δημόσια πρόσωπα ἀναφέρονται σὲ διαφορὰς ἐκδηλώσεις μὲ τὴν εἶδηση • «παρέστη ὁ κ. Τάδε μετὰ τῆς συντρόφου τοῦ ἢ ἔγινε ἢ κηδεῖα τῆς δεῖνα ἠθοποιοῦ καὶ ἦταν παρὼν καὶ ὁ σύντροφος τῆς. Δεν ἔχουμε πλέον τὸ αἶσθημα τῆς ντροπῆς οὔτε τὸ αἶσθημα τῆς παρανόμου συμβιώσεως.

Βέβαια ἔδω μπορούμε νὰ προσθέσουμε καὶ τὴν πληροφορία πὺς πολλὰς τέτοιες συμβιώσεις διαλύονται καὶ δεν καταλήγουν πούθενά. Καμμιά φορὰ ἀφήνουν καὶ ἐρείπια, ὅπως παιδιὰ, ἀπογοητεύσεις, ἄσχημες ψυχολογικὰς καταστάσεις, οἰκονομικὰ χρέη, πολυχρόνιες ἐχθρὰς κ.λπ.

Συνηθισμένες δικαιολογίες εἶναι «πὺς δεν εἶχαμε νὰ ποῦμε τίποτε μετὰξὺ μας, δεν ὑπῆρξε ἰσχυρὸς συνδεσμὸς μετὰξὺ μας, ὁ σύντροφός μου πήγαινε καὶ μὲ ἄλλες, ἦταν βίαιος ἀπέναντί μου, ἤθελε τὰ λεφτὰ μου κι ὄχι ἔμενα» καὶ πολλὰ ἄλλα ἔωλα ἐπιχειρήματα.

Πολλὰ τέτοια φαινόμενα παρατηροῦνται στὴν ἐποχὴ μας. Τὰ ὄψωνια τῆς ἀμαρτίας εἶναι πολλὰ στις παρανομὰς συμβιώσεις. Παλαιότερα τὸ φαινόμενο αὐτὸ ἐψέγετο ἀπὸ τοὺς γονεῖς τῶν συμβιούντων χωρὶς γάμο, ἐνῶ ἀντίθετα σήμερα σὲ πολλὰς περιπτώσεις ὑποβοηθεῖται καὶ ἴσως καὶ νὰ προτρέπεται μάλιστα.

Οἶκοθεν νοεῖται πὺς στὴν περιπτῶσιν αὐτὴ ἀπουσιάζει ἢ πεποιθήσῃ πὺς ἡ οἰκογένεια εἶναι ἢ κατ' οἶκον Ἐκκλησία καὶ ὅτι στο μυστήριον τοῦ γάμου οἱ σύζυγοι ἐνδυναμώνονται ἀπὸ τῇ χαρῇ τοῦ Θεοῦ νὰ ἀντέξουν

τούς πειρασμούς τῆς ζωῆς, να ἀποφύγουν τὰ λάθη, να κανοῦν ὑπομονή, να διορθώσει ὁ ἕνας τὸν ἄλλο, να ἀγωνισθοῦν για τὴν τελείωση τούς κ.λ.π. Ὑπάρχει ἄκομα καὶ μία περιφρονήση τοῦ μυστηρίου τοῦ γάμου, ἢ μία ἀπαξίωση τοῦ σχήματος τῆς οἰκογενείας.

Θεωρεῖται ἢ ἔννομος συζυγία δέσμευση μεγάλη καὶ παρωχημένος θεσμός καὶ ἐπιλήψιμος καὶ μὴ συμβατὸς μὲ τὶς σύγχρονες συνθήκες τῆς ζωῆς. Στην πατρίδα μας ἔχουμε ἀπαρνηθεῖ τις οἰκογενειακὲς δομὲς καὶ ἔχουμε υἰοθετήσῃ τὸ δυτικὸ τρόπο ζωῆς. Ἄλλωστε ἢ τηλεψία καθημερινὰ ἐκπαιδεύει τὰ νέα παιδιά σ' αὐτὸν τὸν τρόπο τῆς ζωῆς. Ὅλα σχεδὸν τὰ προβαλλόμενα προτυπα ἔχουν υἰοθετήσῃ αὐτὸν τὸν τρόπο τῆς ζωῆς.

2. Ἐνα δεῦτερο σημεῖο κριτικῆς τῆς ἀποφυγῆς τῆς συστάσεως χριστιανικῆς οἰκογενείας εἶναι ἢ συνάψη πολιτικοῦ γάμου. Παλαιότερα, ὅταν θεσπίσθηκε ὁ πολιτικὸς γάμος, πολλοὶ ἔλεγαν πως τὸ ποσοστὸ τοῦ θὰ παρέμενε ἐλάχιστο • τὸ ἀντιθετο συνέβη. Στα τελευταία χρόνια λόγω διαφόρων παραγόντων, πού θὰ ἀναφέρουμε πιὸ κάτω, ἀνέβηκε πολύ.

Συναγωνίζεται τὸ θρησκευτικὸ γάμο καὶ σὲ μερικὲς περιπτώσεις τὸν ξεπέρασε. Γιατὶ κανοῦν πολιτικὸ γάμο καὶ συνιστοῦν οἰκογένεια ἐκτὸς τῆς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας; Πολλοὶ δεν πιστεύουν στο Θεὸ καὶ θεωροῦν συνεπέστερο ἕνα πολιτικὸ γάμο παρὰ να πάνε στην Ἐκκλησία. Ἰδεολογικὲς, κοινωνικὲς, προσωπικὲς καὶ πολιτικὲς ἀντιλήψεις κρατοῦν πολλοὺς μακρὰν τοῦ χριστιανικοῦ γάμου καὶ τῆς παραδοσιακῆς οἰκογενείας.

Ἐνας ιδεολόγος ἄθεος, ἕνας ἀλλόθρησκος, ἕνας διαφορετικοῦ θρησκευμάτος μετανάστης θὰ καταφύγει στον πολιτικὸ γάμο. Ἐπίσης, οἰκογένεια μὲ πολιτικὸ γάμο ἔχουμε, ὅταν ἔχουμε ἕναν ἐκ τῶν δύο συζυγῶν ἀλλόθρησκο, δηλ. μουσουλμάνο ἢ τῶν ἀνατολικῶν θρησκειῶν.

Στο σημεῖο αὐτὸ να ἀναφέρουμε πως συγκρότηση οἰκογενείας μὲ πολιτικὸ γάμο γίνεται, γιατί συντελοῦν κι ἄλλοι παράγοντες. Προκειμένου να ἐπιτύχουν κάποια μεταθεση, συνάπτουν πολιτικὸ γάμο. Ἡ συνάψη οἰκογενείας ἔχει περισσότερα μόρια για μία μετακινήση σὲ στρατιωτικούς, ἐκπαιδευτικούς καὶ δημοσίους ὑπαλλήλους.

Ἀκόμη καὶ ἢ λήψη διαφόρων δανείων γίνεται πιὸ εὐκόλα σὲ νυμφευμένους παρὰ σὲ ἀγάμους. Παίρνουν δάνεια για διαφορὲς ἐργασίες που κανοῦν ἢ για να ἀγοράσουν σπίτι ἢ για εἰδικούς λόγους πιὸ ἄνετα μὲ τὴν τελέση πολιτικοῦ γάμου καὶ συγκρότηση οἰκογενείας που ἔχει νομικὴ ὑποστήση.

Συνάπτουν οἰκογένεια ἐκτὸς τῆς εὐλογίας τῆς Ἐκκλησίας, για να πάρουν ἄδεια παραμονῆς σὲ διάφορα κράτη τοῦ κόσμου, ὅπως τῆς

Αμερικής, ἐπειδὴ οἱ νόμοι τῆς ἐκεῖ χώρας ἀπαιτοῦν εἰδικὰ προσόντα. Εἰδικὰ στο ἐξωτερικό, ὅταν κανοῦν μεταπτυχιακὲς σπουδές, κανοῦν οἰκογένεια μὲ πολιτικὸ γάμο, για να εἶναι μαζί. Ἡ ἐλεύθερη συμβίωση συνεχίζεται μὲ αὐτὸ τὸν τρόπο.

Στην Γερμανία μου ἔλεγε ἐπιφανὴς Ἑλληνας κληρικός πως πολλοὶ ὁμογενεῖς μας συνάπτουν πολιτικὸ γάμο, για να ἀποφύγουν τις πολλές κρατήσεις που ἔχει ἕνας ἄγαμος.

Για τὴν καταφυγὴ στον πολιτικὸ γάμο καὶ τὴν ἐννόμη πλέον συμβίωση τοὺς ὑπάρχουν πολλές δικαιολογίες τοῦ τύπου• «δεν ἔχουμε ἐπαρκῆ χρήματα για να τελέσουμε θρησκευτικὸ γάμο ἢ θὰ κάνουμε γάμο στο μέλλον ἢ καὶ ἔτσι καλὰ εἴμαστε, ἀφοῦ δεν θεωροῦμαστε παράνομοι, σὲ λίγο καιρὸ θὰ κάνουμε καὶ θρησκευτικὸ γάμο, μας διευκολύνει κοινωνικὰ καὶ στις σπουδές μας, νομιμοποιοῦμε τὸ ἐκ κλεψιγαμίας παιδί μας» κ.α.

Βέβαια ὀφείλουμε να ὁμολογήσομε πως πολλοὶ συνάπτουν καὶ θρησκευτικὸ γάμο ἀργότερα. Καταφεύγουν στην ἱερολογία τοῦ γάμου, εἴτε γιατὶ πιστεύουν στο Θεό, εἴτε ἀπὸ πίεση τῶν γονέων τοὺς που εἶναι παραδοσιακοὶ ἄνθρωποι, εἴτε γιατὶ τὸ περιβάλλον τοὺς τοὺς κατακρίνει, εἴτε γιατὶ ἄρχισαν να κανοῦν πνευματικὴ ζωὴ καὶ καταλαβαν πῶς μέχρι τώρα ζούσαν στην παρανομία, εἴτε για ἄλλους λόγους.

Κατὰ τῆ διαρκεια τῆς συζυγίας τοὺς μὲ πολιτικὸ γάμο ὑπάρχει δυσκολία να συμμετέχουν στῆ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας. Δεν μποροῦν να κοινωνήσουν, δεν μποροῦν να γίνουν ἀνάδοχοι σὲ βάπτισμα, εἶναι σὲ ἐκκρεμότητα. Βεβαίως ὑπάρχουν κληρικοὶ ὅλων τῶν βαθμῶν, ποὺ εἶναι συγκαταβατικοὶ καὶ ἐπιστρατεύουν καὶ ἐπιχειρήματα τοῦ τύπου, «ἀφοῦ ἀργότερα θὰ πάνε καὶ στην Ἐκκλησία, ἄς κάνουμε κάποια οἰκονομία».

Ἔτσι ἔχουμε τὸ φαινόμενο σὲ ἄλλες Μητροπόλεις να ἐπιτρέπεται να γίνεται ἀνάδοχος κάποιός που ἔκανε πολιτικὸ γάμο καὶ σὲ ἄλλες να ἀπαγορεύεται. Ἀκόμη να μὴν θεωρεῖται κώλυμα για τῆ θεία Κοινωνία ἢ συζυγία μὲ πολιτικὸ γάμο. Γνωρίζω πνευματικούς που βάζουν τοὺς συζυγοῦς αὐτοῦ τοῦ τύπου να νηστεύσουν ἕνα ἀριθμὸ ἡμερῶν καὶ μετὰ τοὺς κοινωνοῦν. Ὄφειλω να ὁμολογήσω πως αὐτὴ ἡ συζυγία κρατᾶει μερικὲς φορές χρόνια καὶ ἀποκτοῦν καὶ παιδιὰ καὶ σκληρύνεται ἢ θελήση τοὺς για τελέση θρησκευτικοῦ γάμου.

Ἔτσι παρατηρεῖται τὸ φαινόμενο ἢ γυναῖκα να θέλει να νυμφευθεῖ ἐκκλησιαστικὰ καὶ ὁ ἄνδρας να μὴ θέλει. Ἐδῶ ἀναφέρεται καὶ τὸ πρόβλημα, τὸ πως δηλ. ἀντιμετωπίζεται πνευματικὰ τὸ μέλος που θέλει θρησκευτικὸ γάμο. Ἄς ὑποθέσομε πῶς ποτε δεν θὰ γίνει ἱερολογία τοῦ

μυστηρίου, τὸ μετανοῆσαν μέλος θὰ εἶναι ἐκτὸς τῆς χάριτος τῶν μυστηρίων; Ἐνα ἐρώτημά που θέλει ἀπάντηση.

Στα παραπάνω μπορούμε να κάνουμε καὶ τὶς παρακάτω παρατηρήσεις. Πολλοὶ δεν ἔχουν σαφῆ ἀντιλήψη τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας μὲ τὴν ἱερολογία τοῦ γάμου. Θεωροῦν τὸν πολιτικὸ γάμο ἰσότιμο μὲ τὸν ἐκκλησιαστικὸ. Ὑπάρχουν περιπτώσεις που ὅταν τοὺς ἐξηγήσουμε τῇ σημασίᾳ τοῦ γάμου καὶ τῆς συζυγίας, ἀλλάζουν γνώμη καὶ καταλαβαίνουν τὸ σφάλμα τοὺς καὶ τὸ ἐπανορθώνουν. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι ἀμετακίνητοι.

Οὔτε ἔρχονται στην Ἐκκλησία οὔτε καὶ τὰ παιδιά τοὺς βαπτίζουν. Ἄλλοι βαπτίζουν τὰ παιδιά τοὺς για να μὴ νοιώθουν μειονεκτικὰ ἔναντι τῶν ἄλλων. Ἐχω ὑπόψη μου περιπτώσεις παιδιῶν που ἔχουν γονεῖς μὲ πολιτικὸ γάμο, πού ἔχουν προχωρήσει στην ἡλικία καὶ εἶναι ἀβάπτιστα. Ἀπλῶς δηλώνουν τὸ ὄνομα τοὺς στο ληξιαρχεῖο. Ἐπίσης τὰ τελευταῖα χρόνια κάνουμε γάμους καὶ βαπτίσιμα τὴν ἴδια μέρα.

Στο ἐξωτερικὸ ἔχουμε περιπτώσεις Ἑλληνίδων που συνάπτουν πολιτικὸ γάμο μὲ μουσουλμάνους. Ἐχουμε καὶ περιπτώσεις που βαπτίζονται οἱ μουσουλμάνοι καὶ μετὰ νυμφεύονται στην Ἐκκλησία. Στις περισσότερες περιπτώσεις ὅταν διαλυθεῖ ὁ γάμος, οἱ μουσουλμάνοι ξαναγυρίζουν στην πατρῶα τοὺς πιστῆ, δηλ. στο μουσουλμανικὸ τρόπο ζωῆς. Δεν ἔγινάν ποτε πραγματικοὶ χριστιανοί.

Μάλιστα ἕνας ὀρθόδοξος Ἱερέας για να δοκιμάσει, ἐὰν πράγματι θέλουν να γίνουν χριστιανοί, τοὺς προέτρεπε να φοροῦν σταυρὸ φανερὰ ἐνώπιον τῶν συμπατριωτῶν τοὺς. Πρᾶγμα τὸ ὁποῖο δεν ἔκαναν.

Ἐπίσης στο ἐξωτερικὸ μεγάλο πρόβλημα για τοὺς Ὀρθοδόξους εἶναι οἱ μεικτοὶ γάμοι. Πάντοτε καταλήγουν στο Δημαρχεῖο καὶ ποτε σχεδὸν στην Ἐκκλησία, ἐκτὸς ἐὰν ὁ ἀλλοδαπὸς καὶ ἀλλόθρησκος γίνει συνειδητὰ χριστιανός. Στῆ Γερμανία οἱ μεικτοὶ γάμοι φθάνουν σὲ πολὺ ὑψηλὸ ποσοστό.

Ἀπαράδεκτο φαινόμενο εἶναι τὸ συμφωνο ἐλεύθερης συμβίωσης. Ἐδῶ δεν ἔχουμε καμμιά δέσμευση, οὔτε κρατική, οὔτε θρησκευτική. Εἶναι ἡ πιὸ μοντέρνα μορφή περιφρονησεως τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας, τὴν ὁποία ἄρχισαν στα τελευταῖα χρόνια να τὴν υἱοθετοῦν. Ἀπὸ πλευρὰς ἐκκλησιαστικῆς ἢ συμβίωση αὐτὴ εἶναι παντελῶς ἀπαράδεκτη.

Βλέπουμε τῇ βαθιὰ θεολογικῇ καὶ κοινωνικῇ ἀλλοίωση τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας ἀπὸ πολλοὺς ἀνθρώπους. Δὲ θεωροῦν τὴν οἰκογένεια ὡς μικρὴ Ἐκκλησία, ἀλλὰ σὰν ἀπλή συμβίωση τοῦ ἑνὸς μὲ τὸν ἄλλο. Θεωροῦν τὴν ἱερολογία βαρυτάτη δέσμευση, ἀναχρονιστικὸ γεγονός,

πράξη που δεν έχει νόημα, φολκλορική τελετή. Δεν εκφράζει γι' αυτούς τίποτε τὸ μεταφυσικό, οὔτε έχει ἐσχατολογικὲς προσδοκίες.

Ὡς ἐκ τούτου εὐκόλα διαλύονται αὐτὲς οἱ οἰκογένειες καὶ ἀφήνουν πίσω τοὺς πολλὰ συντριμια. Παρὰ πολλὰ προβληματικὰ παιδιά ἔχουν προέλθει ἀπὸ τέτοιες οἰκογένειες. Ἡ ἔλλειψη πνευματικῆς ἀγωγῆς, ἡ μακρὰν τῶν ἀγιαστικῶν μυστηρίων συμβίωση, ἡ ἀπουσία τῆς πίστεως καὶ τῆς ἐλπίδος στο Θεὸ κανοῦν νὰ διαλύονται τέτοιες οἰκογένειες καὶ νὰ δημιουργοῦνται δράματα καὶ ἀπογοητεύσεις καὶ δυσκολίες κοινωνικὲς καὶ πολλὰ ἄλλα κακά.

3. Ἀλλοίωση τοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας εἶναι ἡ συστάση συζυγίας ἀπὸ ἄτομα τοῦ ἰδίου φύλου, δηλ. οἰκογένεια τῶν ὁμοφυλοφίλων. Ἡ καταστάση αὐτῆ ἔρχεται σὲ ἀντιθεση μὲ τὴν πιστὴ τῆς Ἐκκλησίας που λέγει πως ὁ γάμος εἶναι «βασιλεία παντὶ ἀνδρὶ ἢ ὁμόψυχος γυνὴ καὶ οὐχ οὕτως ὁ βασιλεὺς τὴν πορφύραν καὶ τὸ διάδημα, ὡς ὁ ἀνὴρ τὴν γυναῖκα ἀγαπᾷ».

Ὁ αὐτὸς ἅγιος Χρυσόστομος θὰ πει ἐμφαντικὰ• «Ἐξ ἀρχῆς ὁ Θεὸς τὸν ἄνθρωπον διαπλάττων ἔλεγεν• "Οὐ καλὸν τὸν ἄνθρωπον εἶναι μόνον" καὶ ποιῶν τὸ ζῶον τοῦτο• τὴν γυναῖκα λέγω, τῆ τῆς χρείας ἀνάγκη συνέδεσεν ἀνδρὶ, διὰ μυρίων τρόπων ἡμᾶς πρὸς ἀλλήλους συνάγων». Ὁ ἴδιος θὰ πει γιὰ τὴν συνοικίση ἀνδρὸς καὶ γυναικός• «Ὁμόνοια καὶ εἰρήνη καὶ συνδεσμὸς ἀγάπης μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ἐκεῖ πάντα συρρέει τὰ ἀγαθὰ».

Ἀντίθετα τῆ μίξη δύο ἀνδρῶν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος τὴν κατακρίνει καὶ θεωρεῖ τοὺς πρωταγωνιστὲς αὐτῆς ὡς ἀνθρώπους μὲ ἀδόκιμο νοῦν που διαπράττουν τὰ μὴ καθήκοντα. Τὴν καταστάση αὐτῆ τὴν χαρακτηρίζει «πάθη τῆς ἀτιμίας».

Μάλιστα κατονομάζει τῆ σχέση αὐτῆ μὲ αὐστηρὰ λόγια• «αἶ τε γὰρ θήλειαι αὐτῶν μετήλλαξαν τὴν φυσικὴν χρῆσιν εἰς τὴν παρὰ φύσιν, ὁμοίως τε καὶ οἱ ἄρσενες ἀφέντες τὴν φυσικὴν χρῆσιν τῆς θηλείας ἐξεκαύθησαν ἐν τῇ ὀρέξει αὐτῶν εἰς ἀλλήλους, ἄρσενες ἐν ἄρσεσιν τὴν ἀσχημοσύνην κατεργαζόμενοι». Στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἡ ἀρσενοκοιτία χαρακτηρίζεται βδέλυγμα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ• «καὶ μετὰ ἄρσενος οὐ κοιμηθήση κοίτην γυναικός• βδέλυγμα γὰρ ἐστίν».

Σαφέστατος εἶναι ὁ Παῦλος στὴν Ἀ' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆ• «ἢ οὐκ οἶδατε ὅτι ἄδικοι Θεοῦ βασιλείαν οὐ κληρονομήσουσι; μὴ πλανήσθε• οὔτε πόρνοι, οὔτε εἰδωλολάτραι, οὔτε μοιχοί, οὔτε μαλακοί, οὔτε ἀρσενοκοίται, οὔτε κλέπται, οὔτε πλεονέκται, οὐ μέθυσοι, οὐ λοῖδοροι, οὐχ ἄρπαγες, βασιλείαν Θεοῦ κληρονομήσουσιν».

Ο ιερός Χρυσόστομος πάνω στα χωρία αυτά κάνει σημαντικά σχόλια• «Πάντα μὲν οὖν ἄτιμα τὰ πάθη, μάλιστα δὲ ἢ κατὰ τῶν ἀρρένων μανία ὅτι τὴν κατὰ φύσιν ἀτιμάσαντες, ἐπὶ τὴν παρὰ φύσιν ἔδραμον. Δυσκολώτερα δὲ τὰ παρὰ φύσιν καὶ ἀηδέστερα. Ἐσχάτης ἐστὶν ἀπωλείας δεῖγμα». Ὅσοι πέφτουν στην κατάσταση αὐτῆ, λέγει ὁ ἅγιος, τοὺς ἐγκατέλειψε ὁ Θεός.

Τὰ ἁμαρτήματα αὐτά, γράφει ὁ π. Ἰωὴλ Γιαννακόπουλος ἐρμηνεύοντας τὰ προειρημένα χωρία τῆς Π.Δ. καταντροπιάζουν τὴν ἀνθρωπίνη φύση. Ὁ μέγας Βασίλειος τοὺς ἀρρένοφθόρους κανονίζει αὐστηρότατα μὲ πολυετῆ ἀποχὴ ἀπὸ τῆς θείας κοινωνίας.

Ἀπ' ὅλα αὐτὰ καταλαβαίνουμε πὼς εἶναι μεγάλη ἐκτροπὴ τοῦ συνήθους χριστιανικοῦ θεσμοῦ τῆς οἰκογενείας ἢ συστάση συζυγίας ὁμοφυλοφιλικοῦ τύπου. Δυστυχῶς ἡ ἐπικρατήση σὲ διαφορὲς χῶρες τοῦ κόσμου τῆς κατὰ κόσμον νομιμότητος τοῦ γάμου τῶν ὁμοφυλοφίλων καὶ ἡ ἀπὸ κοινῆς συνουσίας ἐπιφέρουν μεγάλη καταστρατηγὴ τοῦ σχήματος τῆς οἰκογενείας καὶ τώρα τελευταία ἀκούγονται καὶ φωνῆς καὶ στῆ δικὴ μας πατρίδα νὰ ἰσχύσει ὁ γάμος καὶ ἡ οἰκογένεια τῶν ὁμοφυλοφίλων.

Οἱ παρὰ πᾶσαν ἔννοιαν Χριστιανικὴ ἀπαράδεκτοι ὁμοφυλόφιλοι σύζυγοι, προκειμένου νὰ ἀντιγράψουν τὴν κανονικὴ οἰκογένεια, γίνονται κακέκτυποι μιμηταὶ καὶ χρησιμοποιοῦν καὶ παρενθέτη μητέρα προκειμένου νὰ ἀποκτήσουν παιδιὰ ἢ υἱοθετοῦν κάποιον ξένο. Παρενθέτη μητέρα εἶναι αὐτὴ που φιλοξενεῖ καὶ κυοφορεῖ ξένο σπέρμα καὶ ὠάριο. Ὅλες αὐτὲς οἱ καταστάσεις εἶναι ἐκτροπὲς θεολογικὲς καὶ κοινωνικὲς τοῦ σωστοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ.

4. Ἄλλη ἐκτροπὴ τοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ εἶναι ἡ μὴ σωστὴ ἀξιολόγησις τῆς βαρύτητος τῆς κατὰ Θεὸν συζυγίας. Πολλοί, ἂν καὶ χριστιανικὰ νυμφευμένοι, θεωροῦν τὸ γάμον ξεπερασμένο θεσμό. Μερικοὶ τολμηροὶ λέγουν πὼς ἡ διαρκεια ἑνὸς γάμου εἶναι τὸ πολὺ πέντε χρόνια. Ἔτσι στὶς ἡμέρες μας παρατηροῦνται πάμπολλα διαζυγία, τὰ περισσότερα συναινετικά, καὶ διαλύσεις γάμων. Ἐνῶ τὸ διαζύγιον εἶναι μόνο γιὰ λόγους πορνείας, σήμερον ἔχουμε πάνω ἀπὸ δέκα λόγους διαλύσεως τῆς οἰκογενείας. Τὰ πλεῖστα ὅμως εἶναι συναινετικοῦ χαρακτῆρος.

Ἡ οἰκογένεια γίνεται συντριμμία καὶ χάνει τὴν ἱερότητα τῆς. Ἐνῶ ἡ συζυγία εἶναι διὰ βίου, στὶς ἡμέρες μας γίνεται θεσμὸς ἀνυπόληπτος. Τὰ αἷτια εἶναι πολλά. Ἡ οικονομικὴ ἀνεξαρτησία τῶν συζυγῶν, ἡ ἔλλειψη πίστεως, ἡ μὴ σταθερὴ πεποίθησις στὸ γάμον καὶ στὴν οἰκογένεια, ἡ ἀκρατῆ σαρκολατρεία τοῦ καιροῦ μας, ἡ φιλαυτία τῶν συζυγῶν, ἡ ἄκριτη

παρέμβαση τῶν συγγενῶν στην οἰκογένεια, οἱ μοιχεῖες τῶν συζυγῶν, ἡ ἀπουσία τῆς ὑπομονῆς τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας, ἡ βιαιοπραγία καὶ ἡ σκληρότητά που παρουσιάζεται μέσα στην οἰκογένεια καὶ ἄλλα αἰτίά που συνιστοῦν ἀποκλιση θεολογική καὶ κοινωνική στην οἰκογένεια, συντελοῦν στῆ διαλύση τῆς.

Ἐπίσης ὑπάρχουν παρὰ πολλές συμβατικές οἰκογένειες. Μποροῦν να ζουν μέσα στο σπίτι μαζί οἱ σύζυγοι, ἀλλὰ ὁ καθενὰς να ἔχει τὸν τρόπο ζωῆς τοῦ. Πιθανῶς να ἔχουν συνάψει καὶ κάποια συμφωνία. Π.χ. ἡ ὑπάρξη τῶν παιδιῶν να μὴν τοὺς ἀφήνει να διαλύσουν τὴν οἰκογένεια ἢ ἡ ὑπάρξη διαφόρων ἰδιοτελῶν καταστάσεων ἢ οἰκονομικῶν συμφερόντων κ.α. να τοὺς ἐμποδίζουν να λύσουν τὴ συζυγία.

Μάλιστα συνάπτουν καὶ παραλληλες ἐρωτικές σχέσεις, χωρὶς να ἐνοχλεῖται κανεὶς ἐκ τῶν δύο. Ἐδῶ ἔχουμε μία τραγελαφική καταστάση. Κάποιός μου ἔλεγε πως θέλει να ἔχει μία νομίμη σύζυγο για τὸ κοινωνικὸ σύνολο καὶ μία ἄλλη γυναῖκα για τὰ σαρκικὰ τοῦ πάθη.

Ἐπίσης μπορεῖ να ὑπάρξουν καὶ οἰκογένειες συμβατικές χωρὶς ἐρωτικὰ παρατράγουδα καὶ πιθανῶς να ἔχουν οἱ σύζυγοι κάποια κοινωνική θέση, να πιστεύουν ἴσως καὶ στο Θεό, ἐνῶ μέσα στο σπίτι να ζουν σὰν ξένοι καὶ στις εὐρύτερες σχέσεις τοὺς να διαπληκτίζονται, να γκριδιάζουν, να κατηγοροῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο.

Σ' αὐτές τις οἰκογένειες ἔχει χαθεῖ τὸ θεολογικὸ καὶ κοινωνικὸ αἰσθητήριό πως ὁ γάμος εἶναι εἰς Χριστὸν καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησία. Εἶναι μία ἀπλή συμβίωση τὴν ὁποία θὰ λύσει στο τέλος ὁ θάνατος.

Ἐντύπωση προκαλεῖ ἡ μὴ παραδοχὴ τῆς ἁμαρτίας. Δὲ θεωροῦν ἁμαρτία ἢ ἔστω παράπτωμα να καταφύγουν σὲ ἄλλη γυναῖκα ἢ σὲ ἄλλο ἄνδρα, ἐνῶ ζουν κάτω ἀπὸ τὴν ἴδια στέγη. Βρίσκουν μάλιστα καὶ πλῆθος δικαιολογιῶν για να διαπράξουν τὰ ἀπεχθῆ αὐτὰ ἁμαρτήματα.

Ἐδῶ βαρυστατη εὐθύνη ἔχει ἡ τηλοψία. Διαρκῶς στα προγράμματα τῆς προβάλλει αὐτὸν τὸν τύπο τῆς οἰκογενείας. Μοιχεῖες, ἀκαταστασίες, ἔριδες, συμφέροντα καὶ πολλὰ ἄλλα εἶναι αὐτὰ που καθημερινὰ προβάλλει. Εἶναι κάκιστος διδάσκαλος τῶν νεοελλήνων.

Μία ἄλλη μορφή συμβατικῆς οἰκογενείας εἶναι ἡ συνάψη ἡλικιωμένων (ἀνδρῶν κυρίως) μὲ νεαρές γυναῖκες. Μπορεῖ να εἶναι ὁ ἄνδρας 75 ἢ καὶ πιὸ κάτω ἢ πιὸ πάνω καὶ να συνάπτουν γάμο κατὰ κανόνα μὲ ἀλλοδαπὲς ἀλλὰ καὶ μὲ Ἑλληνίδες πολὺ νεώτερες αὐτῶν. Πιθανῶς ὁ γάμος να συντείνει στῆ μονίμη παραμονὴ τῶν ἀλλοδαπῶν στην Ἑλλάδα, ἢ να εἶναι γάμος μὲ οἰκονομικὰ ὠφελῆ για τὴ γυναῖκα ἢ ἄλλου εἴδους συμφέροντα. Μία τέτοια οἰκογένεια δεν πληροῖ τις

προϋποθέσεις μιᾶς κανονικῆς Ὁρθοδόξῃς οἰκογένειας. Στην Κύπρο δεν εκδίδουν ἄδεια γάμου, ἐὰν οἱ ὑποψήφιοι σύζυγοι ἔχουν κάποια ἡλικία.

5. Μία ἄλλη πτυχή τῆς χριστιανικῆς οἰκογένειας εἶναι ἡ διαλύση μιᾶς ἱερατικῆς συζυγίας. Στην Ἑλλάδα καὶ περισσότερο στο ἐξωτερικὸ ἔχουμε πολλὰ ἱερατικὰ διαζυγία. Μάλιστα λένε πως στην Ἀμερική εἶναι ἐπιδημικὴ ἱερατικὴ νόσος. Νεαρὲς πρεσβυτέρους ἢ διακόνισσες ἐγκαταλείπουν τὸν ἱερέα σύζυγο καὶ ἔτσι δημιουργοῦνται οἰκογενειακὰ δράματα.

Ἀποτέλεσμα τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι τὸ σύννητες φαινόμενο τὰ σαρκικὰ παραπτώματα τοῦ διαζευγμένου ἱερέως συζύγου μὲ ἄλλες γυναῖκες. Βέβαια ἕνας ἀγωνιστῆς Ἱερέας θὰ σηκώσει μὲ αὐταπάρνηση τὸ σταυρὸ τοῦ. Ὅλοι ὅμως δεν ἔχουν τὴν ἴδια ἀντοχή.

6. Ὑπάρχουν οἰκογένειές που ὀνομάζονται μονογονεϊκὲς οἰκογένειες. Μία γυναῖκα ἀγάμη υἰοθετεῖ ἕνα παιδί, ἢ συλλαμβάνει μὲ κάποιον ἄνδρα καὶ κυφορεῖ ἕνα παιδί, τὸ ὁποῖο γεννᾷ καὶ μὲ αὐτὸ ζεῖ καὶ κατὰ κάποιον τρόπο ἔχει οἰκογένεια. Γίνεται συστάση ἰδιοτύπου οἰκογενείας. Ἐπίσης, δινεῖ τὸ ὠάριο τῆς να κυφορηθεῖ μέσα σὲ ἄλλη γυναῖκα καὶ μετὰ να τὸ υἰοθετήσῃ. Τέτοια σχήματα οἰκογενειακὰ ὑπάρχουν πολλά.

7. Ὑπάρχουν ἐπίσης τὰ εἰκονικὰ διαζυγία. Προκειμένου να μὴν πληρώσουν φόρο, διαλύουν τις οἰκογένειες τοὺς τυπικά. Διαλύουν τυπικά τὸν γάμο, ἀλλὰ ἐξακολουθοῦν να ζουν ὑπὸ τὴν ἴδια στέγη. Δεν ἔρχονται να λύσουν πνευματικὰ τὸν γάμο. Λύθηκε ὁ γάμος στο πρωτοδικεῖο, παραμένει πνευματικὰ ἄλυτος στην Μητρόπολη.

Ὅχι σύννητες φαινόμενο να ἔχουν κάποια συντάξη ὁ ἄνδρας καὶ ἡ γυναῖκα, να συζοῦν ὑπὸ τὴν στέγη, να μὴν καταφεύγουν στην Ἐκκλησία καὶ να μεταβαίνουν στο ἐξωτερικὸ καὶ να νυμφεύονται ἐκκλησιαστικὰ χωρὶς να τὸ γνωρίζει κανεὶς, οὔτε καὶ δηλώνεται ἔδω ὁ γάμος.

Τελειώνοντας θὰ θέλαμε να τονίσουμε πως ἀλλάξαν οἱ νοοτροπίες τῶν ἀνθρώπων καὶ ὅτι πράγματὰ που ἐθεωροῦντο παλαιότερα ἁμαρτίες, τώρα θεωροῦνται ἀσήμαντα καὶ μηδαμινά.

Ὁ μεγάλος κίνδυνός που λέγεται ἀδιαφορία, καλοπέραση, ἔκλυτος τρόπος ζωῆς, ἔλλειψη πίστεως, ἔχει ἐν πολλοῖς μειώσει τὸ θεσμὸ τῆς χριστιανικῆς οἰκογενείας. Ἡ Ἐκκλησία ὀφείλει να ἐνημερώνει καὶ να κατηχεῖ τοὺς πιστοὺς για τὴν σωστὴ χριστιανικὴ οἰκογένεια, πὺ ὅλα τὰ μέλη θὰ ἔχουν τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ.

Εἶναι ἐπίσης ἀνάγκη ἡ Ἐκκλησία να φέρει τοὺς πιστοὺς στην συναισθήση τοῦ τι σημαίνει να εἶναι κάποιος χριστιανός• τι σημαίνει να πιστεύεις στον Χριστὸ καὶ να ἐμπιστεύεσαι τὴν ζωὴ σου στις ἐντολὲς Τοῦ,

γιατι ὅλες οἱ προαναφερθεῖσες ἀποκλίσεις προήλθαν ἀπὸ τὴν ὀλοένα αὐξανομένη ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους ἀπώλεια τῆς χριστιανικῆς συνειδήσεως σχετικὰ μὲ τὸν ἑαυτὸ τοὺς καὶ τὶς διαπροσωπικὲς σχέσεις τούς.

Στὴν ἀποκατάσταση τῆς ἐπιγνώσεως τῆς χριστιανικῆς μας συνειδήσεως βρίσκεται ἡ λύση, ὥστε νὰ πραγματοποιεῖται σὲς σύγχρονες χριστιανικὲς οἰκογένειες τὸ ἀποστολικό, «τίμιος ὁ γάμος ἐν πᾶσι καὶ ἡ κοίτη ἀμίαντος» καὶ οἱ γονεῖς νὰ ἀξιῶνεται νὰ ἀνατρέφουν τὰ τέκνα τοὺς «ἐν παιδείᾳ καὶ νοθεσίᾳ Κυρίου».